

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

POLYTEKNISK
Teknisk Bibliotek
ANSTALT

DE TRE LANDBOFORENINGER I KØBENHAVNS AMT
(KØBENHAVNS AMTS, GL. ROSKILDE AMTS OG RAMSØ-TUNE
HERREDERS LANDBOFORENINGER)

BÆRETNING

om

Forsøg med københavnsk Dagrenovation

udført paa

Forsøgsstationen ved Lyngby

1911—1914

Ved

J. C. Larsen.

TEKNISK BIBLIOTEK
Danmarks tekniske Højskole

København.

Trykt hos Nielsen & Lydiche (Axel Simmelkier)

1918

628.4 L
Som.
Bet
gl

1923/224

TEKNISK BIBLIOTEK
Dansk Teknisk Bibliotek

Beretning om Forsøg med københavnsk Dagrenovation

udført paa

Forsøgsstationen ved Lyngby

1911—1914.

Ved J. C. Larsen.

Efter Opfordring fra Københavns Amts Landboforening er der paa Statens Forsøgsstation ved Lyngby i Aarene 1911—1914 udført et orienterende Gødningsforsøg med Dagrenovation fra København.

Formaalet med Forsøget var at undersøge nævnte Materiales Gødningsværdi i Sammenligning med Staldgødning og Kunstgødning til vore almindelige Landbrugsplanter, eventuelt tillige til enkelte Havesager.

Dagrenovation (»Skraldegødning«) er Affald fra Byens Gaarder, Gaarde og Huse og bestaar af en uensartet Blanding af Gadeopfejning, Hus- og Køkkenaffald (Aske, Madrester, Papir, Potteskaar, Ben, Glasstumper, Metaldele m. m.). Den fremkommer i betydelig Mængde og benyttes mest til Fyld i Lavninger, sædvanlig i Byens Udkanter. Fra disse saakaldte »Lossepladser« afhentes ofte en Del, der efter en grov Sortering bruges som Gødning i den nærmeste Omegn, som f. Eks. paa Amager. Enkelte Steder brænder man Dagrenovationen, og i en Del Byer bruges den delvis som Gødning, undertiden blandet med Latrin som Kompostgødning. Selv om den før Anvendelsen som Gødning sorteres noget og derved befries for de fleste i dette Øjemed ubrugelige Bestanddele, særlig Metaldele, Ben, Glas o. lign., fremtræder den dog som en meget uensartet og usammenhængende Masse, der baade er ubehagelig og besværlig at behandle, og hvor

man benytter den blandet med Latrin som Kompostgødning, frembyder det almindelige Arbejde med den saavel i hygiejnisk som i andre Henseender Ulemper og Vanskeligheder, som man meget gerne vil søge at komme udenom. I enkelte af Europas Storbyer som Paris, Bryssel, Rom o. fl. er man helt eller delvis gaaet over til at bruge Dagrenovationen som Gødning, men foretager forinden en Sortering, hvorved Massen deles i 3 Grupper, nemlig 1) brændbare Bestanddele, 2) Metal, Glas, Potteskaar og 3) Resten, der knuses og tørres ved 120° C. Denne Rest fremtræder herefter som en ensartet, jordagtig Kompost og bruges som Gødning. Den er steril og støvfri. En Prøve fra Paris havde efter Analyser, udført i Steins Laboratorium i København, følgende S sammensætning: 0,7 % Kvælstof, 0,5 % Fosforsyre, 0,4 % Kali, 8,5 % Kalk og 35,0 % organisk Stof.

Den med Latrin blandede Dagrenovation fra danske Byer har ifølge Landbrugets Ordbog haft følgende S sammensætning:

	Kvælstof pCt.	Fosfor- syre pCt.	Kali pCt.	Kalk Ca O. pCt.	Organisk Stof pCt.	Vand pCt.
<i>Fra Silkeborg.</i>						
Af gammel Dyng, i Udkanten....	0,53	0,42	0,11	2,06	11,8	39,0
— , i Midten	0,64	0,43	0,10	0,89	16,8	57,0
Af ung Dyng, i Udkanten	0,41	0,38	0,10	2,03	9,0	35,0
— , i Midten	0,67	0,49	0,06	0,94	19,4	58,0
<i>Fra Horsens</i>						
—	0,75	0,58	0,25	—	13,3	52,0
—	0,71	0,64	0,21	—	12,5	51,0

I Sammenligning med jævn god Staldgødning med et Indhold af 0,45 % Kvælstof, 0,30 % Fosforsyre og 0,40 % Kali er forannævnte blandede Renovationsgødning rigere paa Kvælstof og Fosforsyre, men fattigere paa Kali.

Med Hensyn til, hvilke Mængder af Dagrenovation der for en By som København kan være Tale om, skal anføres, at Prof. Fr. Weiss i et Møde i Statens Planteavljudvalg 1910, hvor denne Sag behandledes, meddeler, at der i København produceres ca. 200 kg Gadeaffald og 180 kg Husaffald pr. Indbygger, hvilket

giver ca. 215000 Tons aarlig, hvoraf menes at blive ca. 100000 Tons, der vil kunne finde Anvendelse som Gødning *).

Forsøget begyndtes i Foraaret 1911, men da man paa dette Tidspunkt ikke havde Materiale fra København til Raadighed, indførtes ca. 3000 kg Dagrenovationsgødning fra Paris, hvor man som foran nævnt har gennemført den Behandling og Anvendelse, som eventuelt ventes indført i København.

I Efteraaret 1911 lykkedes det at laane en Maskine i Paris til Dagrenovationens Behandling før Anvendelsen. Et Parti Skraldegødning fra Østerbro og Nørrebro i København blev kørt sammen og underkastet en Sortering, hvorunder det blev ordnet i 3 Grupper, nemlig: 1) brændbare Bestanddele, 2) Metaldele, Glas, Potteskaar m. m. og 3) alt det øvrige. Denne sidste og største Part blev derefter behandlet paa ovennævnte Maskine, der nærmest ligner en Slags Tærskemaskine, som finder og blander Massen, saaledes at den faar et ensartet Udseende og vel nærmest kan sammenlignes med en vel omsat og godt blandet Kompostgødning, maaske lidt lysere i Farven end denne.

Af denne Vare modtog Forsøgsstationen de første Dage i November Maaned 1911 ca. 18000 kg, der straks blev henlagt i en Grube — en tidligere benyttet Maskkælder — inde i Staldbygningen. I Løbet af nogle Dage tog Gødningen ret stærk Varme, hvorved bl. a. en Del Vand dampede bort, men uden at der mærkedes nogen ubehagelig Lugt, hvilket overraskede os, da man jo ofte klager over Stank fra Lossepladser. Varmen i Dyngen blev maalt, og Termometret viste indtil 48° C. Gødningen holdt i længere Tid en Temperatur paa $30-35^{\circ}$ C.

*) Professor Westermann angiver i et Foredrag i Kbhvn.s Amts Landboforening i 1890 Mængden af Skraldegødning og Opfeining fra Gader og Torve i Kbhvn. til i alt ca. 65,000 Tons aarlig, men dels havde Byen den Gang kun ca. halvt saa mange Indbyggere, og dels var Torve og Gader forholdsvis mindre den Gang end nu. Endvidere skal nævnes, at Professor V. Maar i et Foredrag i det kgl. Landhusholdningsselskab 1882 — »Om Anvendelse i Landbruget af Affaldsstoffer fra de store Byer« — ret udførlig omtaler Anvendelsen af Dagrenovation fra København, og der bl. a. nævner, at den efter nogen Sortering sælges til Landmænd til en Pris af ca. 50 Øre pr. Marklæs og anslaaer Mængden af den som Gødning anvendelige Dagrenovation fra København til ca. 80000 Marklæs (60000 Tons) aarlig. Tidsskrift for Landøkonomi 1882, Side 347—351. — Se ogsaa Gødningslære af K. Hansen og J. Aagaard 1917, Side 131.

Umiddelbart før Anvendelsen blev saavel Dagrenovationen som den til Sammenligning benyttede Staldgødning analyseret af Laboratorieassistent J. Jensen i Forsøgsstationens kemiske Laboratorium. Resultatet af denne Undersøgelse er opført i Tabel 1.

Tabel 1. Analyser af Dagrenovation og Staldgødning 1911—1914.

Udbringningstid	Dagrenovation						Staldgødning					
	Kvælstof pCt.	Fosforsyre pCt.	Kali pCt.	Org. Stof pCt.	Aske pCt.	Tørstof pCt.	Kvælstof pCt.	Fosforsyre pCt.	Kali pCt.	Org. Stof pCt.	Aske pCt.	Tørstof pCt.
Fra Paris												
Foraar 1911.....	0,48	0,62	0,23	20,00	51,15	71,40	0,49	0,46	0,34	17,93	10,90	28,90
Efteraar 1911....	0,48	0,58	0,23	18,27	60,06	78,33	0,57	0,24	0,18	17,58	6,56	24,14
Gennemsnit....	0,48	0,60	0,23	19,14	55,76	74,87						
Fra København												
Efteraar 1912....	0,46	0,59	0,15	—	—	73,17	0,51	0,38	0,30	—	—	41,00
Foraar 1913.....	0,42	0,51	0,13	—	—	63,58	0,49	0,30	0,20	—	—	20,40
Efteraar 1913....	0,46	0,54	0,14	—	—	67,55	0,53	0,32	0,34	—	—	23,30
Foraar 1914.....	0,39	0,47	0,12	—	—	58,99	0,49	0,61	0,28	—	—	23,40
Gennemsnit....	0,43	0,53	0,14	—	—	65,82	0,51	0,39	0,27	—	—	26,86

Det vil af denne ses, at den benyttede Dagrenovation har et Indhold, der, hvad de 3 Værdistoffer — Kvælstof, Fosforsyre og Kali — angaar, ikke er meget forskelligt fra, hvad der findes i jævn god Staldgødning. Kvælstofmængden er i Gennemsnit lidt lavere, Fosforsyremængden noget højere, og kun Mængden af Kali afviger noget mere, idet Dagrenovationen heraf kun indeholder halvt saa meget som Staldgødningen. Der er omtrent lige meget af organisk Stof i de 2 Gødninger, hvorimod Mængden af Askebestanddele og Tørstof er langt større i Dagrenovationen end i Staldgødningen.

Den benyttede Dagrenovation havde en Tilstandsform og var af en Beskaffenhed, som gjorde den bekvem at arbejde i, passende fugtig og støvfri, derhos uden ubehagelig Lugt og af ensartet Udseende.

De til hver enkelt Afgrøde anvendte Gødningsmængder er opført i hosstaaende Oversigt (Tabel 2).

Tabel 2. Oversigt over de anvendte Mængder af Staldgødning, Dagrenovation og Kunstgødning til de enkelte Afgrøder 1911—1914 i kg pr. ha.

Afgrøde og Aar	Staldgødning	Dagrenovat.	Dagrenovat.	Kunstgødning		
	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	Chili-salpeter	18 pCt. Superf.	37 pCt. Kaligd.
2rd. Byg 1911.....	18300	18750	9375	150	150	100
Havre —	18300	18750	9375	150	150	100
Hvidkaal —	36600	37500	18750	300	300	200
Hvede 1912.....	15000	16000	—	134	134	89
6rd. Byg —	20000	25000	12500	188	188	125
Havre —	20000	25000	12500	188	188	125
Runkelroer —	40000	50000	25000	375	375	250
Rug 1913.....	20000	26056	13028	200	300	200
Havre —	20000	25000	12500	188	188	125
Runkelroer —	40000	50000	25000	375	375	250
Kaalroer —	40000	50000	25000	375	375	250
Rug 1914.....	40000	50000	25000	375	375	250
Runkelroer —	40000	50000	25000	375	375	250
Kartofler —	40000	50000	—	375	375	250
Gennemsnit	29157	35147	17745	268	275	183

Af denne vil ses, at der er prøvet 2 Gødningsmængder af Dagrenovation, nemlig $\frac{1}{1}$ og $\frac{1}{2}$, hvoraf den første ret nær svarer til Indholdet af Kvælstof i den anvendte Mængde Staldgødning, den anden til Halvdelen heraf.

Der er i Gennemsnit aarlig anvendt 29157 kg Staldgødning, 35147 kg Dagrenovation i $\frac{1}{1}$ Mængde og 17745 kg do. i $\frac{1}{2}$ Mængde. Af Kunstgødning er i Gennemsnit anvendt 268 kg Chilisalpeter, 275 kg 18 % Superfosfat og 183 kg 37 % Kaligødning pr. ha aarlig.

Til Rodfrugterne er brugt ca. dobbelt saa megen Gødning pr. ha som til Korn.

Forsøget har været indlagt i en 7 Marks Drift, men uden bunden Sædfølge. Arealets Benyttelse igennem de 4 Forsøgsaar 1911—1914 samt Aaret forud (1910) fremgaar af omstaaende Tabel 3. Af denne ses, at der i 1911 kun var Forsøg i 3 Marker: de øvrige renbrakkedes. I 1912 prøves Gødningernes Eftervirk-

Tabel 3. Oversigt over Forsøgsarealets Benyttelse
i Aarene 1910—1914.

Aar	Mark 1	Mark 2	Mark 3	Mark 4	Mark 5	Mark 6	Mark 7
1910	Markerne tilsaaet med Rug — ingen Forsøg i 1910						
1911	Havre med Udlæg Forsøg	2rd. Byg Forsøg	Hvidkaal Forsøg	Renbrak			
1912	Kløver og Græs Efter- virkning	Havre Efter- virkning	Havre Efter- virkning	Hvede Forsøg	Havre Forsøg	6rd. Byg med Udlæg Forsøg	Runkel- roer Forsøg
1913	Havre Forsøg	Rug Forsøg	Runkel- roer Forsøg	6rd. Byg Efter- virkning	Kaalroer Forsøg	Kløver og Græs Efter- virkning	2rd. Byg Efter- virkning
1914	Kaalroer Forsøg	Runkel- roer Forsøg	6rd. Byg Efter- virkning	Kartofler Forsøg	2rd. Byg Efter- virkning	Kløver og Græs Efter- virkning	Rug Forsøg

ning i de samme 3 Marker, medens der i de øvrige 4 er Forsøg. I 1913 er der Forsøg i Markerne 1, 2, 3 og 5 og Undersøgelse vedrørende Eftervirkningen i Mark 4, 6 og 7. I 1914 fortsættes Forsøget i Nr. 1, 2, 4 og 7, medens Eftervirkningen prøves i Nr. 3, 5 og 6.

Forsøget er i hver Mark gentaget paa samme Plads, idet der ved Markens Ender har været anbragt faststaaende Pæle, hvorfra Afsætningen af Forsøgsstykkerne kunde foregaa.

Forsøgsplanen har omfattet 5 Numre, nemlig:

1. Staldgødning.
2. Dagrenovation, $\frac{1}{1}$, d. v. s. en Mængde med omtrent samme Indhold af Kvælstof som Staldgødning.
3. Dagrenovation, $\frac{1}{2}$, d. v. s. ca. Halvdelen af den under 2 nævnte Mængde.
4. Kunstgødning.
5. Ugødet.

Gødningen er som Regel udbragt umiddelbart før Saaningen og nedbragt ved let Pløjning. Til Vintersæd er Hovedmængden af Chilisalpeter udstroet om Foraaret som Overgødning.

Parcelstørrelsen har været 50 m², og der er benyttet 4 Fælles-parceller.

Hvad Vejrforholdene angaar i de 4 Forsøgsaar, skal anføres følgende:

1911: En mild Vinter, et mildt og tørt Foraar, en ret varm og middelfugtig Sommer, et mildt Efteraar.

1912: En kort, men stræng Vinter, et middelvarmt Foraar med lidt under normal Nedbør, en middelvarm og jævn fugtig Forsommer, men en meget fugtig og ret kølig August; et koldt og fugtigt Efteraar.

1913: En mild Vinter med faa Frostdage, et tørt og varmt Foraar, en Sommer med varme og tørre Perioder afbrudt af stærke Regnskyl og med kølige, fugtige Afsnit, der bringer Gennemsnits-Sommervarmen ned under det normale; et meget mildt og ret fugtigt Efteraar.

1914: En mild Vinter, et varmt og fugtigt Foraar, en meget varm og tør Sommer, et omtrent normalt Efteraar.

I 1911 blev Havren saaet den 28. April, Bygget den 2. Maj og Runkelroerne den 8. Maj. Udlægsfrøet saaet 5. Maj. Dette spirede og udviklede sig normalt i Udlægsaaret. Roerne mislykkedes, og Arealet blev derfor ompløjet den 2. Juni, hvorefter der den 3. Juni blev plantet Hvidkaal, som straks blev vandet. Denne udviklede sig normalt og gav et godt Udbytte.

1912: Hveden saaet 25. Septbr. 1911. Den spirede godt, overvintrede tilfredsstillende og gav et stort Udbytte. Havren saaet den 19., Bygget den 20. April, Roerne den 4. Maj. Vaarsæden spirede godt og gav et godt Udbytte. Roerne spirede langsomt og uregelmæssigt, men udviklede sig senere godt og gav en stor Afgrøde.

1913: Rugen saaet den 24. Septbr. 1912, Vaarsæden den 5. April og Roerne den 30. April 1913. Spiring og Udvikling i det hele taget god.

1914: Rugen blev først saaet den 4. Oktbr., men udviklede sig alligevel godt i det lange og milde Efteraar inden Vinteren. Den overvintrede godt og udviklede sig tilfredsstillende. Vaarsæden blev saaet den 24., Roerne den 29. og 30. April. Begge

spirede godt, men udviklede sig langsomt og mindre godt i den tørre Sommer. Udbyttet blev derfor kun ringe.

Som det fremgaar af Tabel 3, er Gødningerne i 1911 prøvet til Havre, 2rd. Byg og Hvidkaal, i 1912 til Hvede, 6rd. Byg, Havre og Runkelroer, i 1913 til Rug, Havre, Runkelroer og Kaalroer og i 1914 til Rug, Runkelroer, Kaalroer og Kartofler. Desuden er Gødningernes Eftervirkning prøvet i 1912 til Kløvergræs og Havre, i 1913 til 2rd. Byg, 6rd. Byg samt Kløvergræs og i 1914 ligeledes til 2rd. Byg, 6rd. Byg og Kløvergræs.

Som foran nævnt blev der i det første Forsøgsaar 1911 benyttet Dagrenovationsgødning fra Paris. Efter den kemiske Analyse at dømme er denne Gødning kun lidet forskellig fra den københavnske Dagrenovation.

Gødningen udbragtes til Hvede den 25. Septbr., til Vaarsæd og Rodfrugter den 22. og 27. April 1911. Den blev spredt omhyggeligt og straks let nedpløjet (15 cm), hvorefter Markerne blev harvede og slæbte.

Vaarsæden spirede godt, men udviklede sig langsomt i den tørre Forsommer. Afgrøderne blev gennemgaaende smaa, hvortil Jordens ringe Gødningskraft forud i nogen Grad bidrog.

Resultatet af Forsøget er opført i Tabel 4.

Tabel 4. Forsøg med Dagrenovation fra Paris til Havre, Byg, Hvede og Hvidkaal 1911—12; hkg pr. ha.

Afgrøde	Ugødet		$\frac{1}{2}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Staldgødning		Kunstgødning	
	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm
Havre 1911	17,4	42,6	20,3	48,0	20,9	50,6	21,2	51,3	20,7	53,6
2rd. Byg 1911	16,4	22,6	19,6	26,0	22,6	31,4	20,7	31,6	24,3	33,2
Hvede 1912	37,2	49,6	(39,1)	(51,7)	40,7	53,8	42,8	58,2	42,2	60,1
Gennemsnit .	23,7	38,3	26,3	42,2	28,1	45,3	28,2	47,0	29,1	49,0
Hvidkaal 1911	480 hkg		534 hkg		549 hkg		540 hkg		563 hkg	

Af Tabel 4 vil ses, at Udbyttet overalt er forøget ved Tilførsel af Gødning, og at det for Dagrenovationens Vedkommende er stigende med Gødningsmængden. For de tre Kornarter er Merudbyttet i Sammenligning med ugødet i Gennemsnit pr. ha for:

$\frac{1}{2}$ Dagrenovation....	2,6	hkg	Kærne	3,9	hkg	Halm
$\frac{1}{1}$ —	4,4	—	—	7,0	—	—
$\frac{1}{1}$ Staldgødning.....	4,5	—	—	8,7	—	—
Kunstgødning.....	5,4	—	—	10,7	—	—

Af Hvidkaal er Merudbyttet for de samme Gødninger henholdsvis 54, 69, 60 og 83 hkg pr. ha.

I det følgende Aar er Gødningernes Eftervirkning prøvet. Mark I blev i 1911 lagt ud med Kløver og Græs. Gødningerne er her tilført i Udlægsaaret og Eftervirkningen undersøgt i 1912. Græsmarken blev slaaet 2 Gange, nemlig 27. Juni og 13. Septbr., og saavel Grønvægt som Høvægt blev bestemt. I de øvrige Marker er Eftervirkningen prøvet i Havre og 6rd. Byg. Resultatet af Forsøget er opført i Tabel 5.

Tabel 5. Forsøg vedrørende Gødningernes Eftervirkning 1912—13; hkg pr. ha.

	Ugødet		$\frac{1}{2}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Staldgødning		Kunstgødning	
	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm
Havre 1912 (eft. Byg)....	25,1	40,7	24,2	38,3	24,8	40,2	27,1	44,3	25,4	40,9
Havre 1912 (eft. Hvidkaal)	35,3	47,7	34,4	49,9	37,2	53,3	39,2	56,1	37,1	52,5
6rd. Byg 1913 (eft. Hvede) ..	28,6	28,8	—	—	28,4	29,2	29,9	29,4	27,5	28,6
Gennemsnit .	29,7	39,1	—	—	30,1	40,9	32,0	43,3	30,0	40,7
	Hø-vægt	Grøn-vægt	Hø-vægt	Grøn-vægt	Hø-vægt	Grøn-vægt	Hø-vægt	Grøn-vægt	Hø-vægt	Grøn-vægt
Kløver og Græs 1912 ..	50,4	152	54,0	170	56,4	176	58,6	180	50,9	156

Det ses af Tabel 5, at der i Vaarsæden de fleste Steder er nogen Eftervirkning at spore; størst er den efter Staldgødning, mindst efter Kunstgødning.

I Kløver- og Græsafgrøden er Eftervirkningen større end i Vaarsæd, men ogsaa her er den størst efter Staldgødning. Merudbyttet af Kløver og Græs for de forskellige Gødninger udgør henholdsvis 3,6, 6,0, 8,2 og 0,5 hkg Hø pr. ha.

Naar Eftervirkningen er saa fremtrædende i Kløver og Græs i Sammenligning med i Vaarkornet, hidrører det formentlig delvis fra, at Græsmarksplanterne ogsaa i Udlægsaaret har draget Nytte af Gødningen.

I de Aar, Eftervirkningen er prøvet, er der ingen Gødning tilført.

Forsøg med Dagrenovation fra København.

I Aarene 1912—14 omfatter Forsøget Dagrenovation fra København. De Afgrøder, hvortil denne er benyttet, har været: Rug, 6rd. Byg, Havre, Runkelroer, Kaalroer og Kartoffler, og Eftervirkningen er prøvet i 6rd. Byg, 2rd. Byg samt i Kløver og Græs. Resultatet af Forsøget vedrørende Gødningernes direkte Virkning er opført i Tabel 6.

Af Afgrødernes Størrelse vil fremgaa, at de gennemgaaende har naaet en jævn god Udvikling undtagen Kaalroerne i 1914,

Tabel 6. Forsøg med Dagrenovation fra København til Vintersæd, Vaarsæd, Rodfrugter og Kartoffler i Aarene 1912—14; hkg pr. ha.

Afgrøde	Ugødet		$\frac{1}{2}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Staldgødning		Kunstgødning	
	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm
Rug 1913	17,6	28,4	21,0	33,3	23,6	38,2	26,2	45,3	27,2	46,6
— 1914	20,5	38,0	23,7	45,1	27,3	52,2	29,7	59,3	34,0	69,3
6rd. Byg 1912	27,6	34,7	28,7	33,1	30,0	38,3	30,7	36,3	34,1	45,2
Havre 1912	27,1	45,9	27,0	44,8	28,9	47,4	28,9	48,4	31,8	50,5
— 1913	32,6	39,3	36,0	47,5	37,6	52,7	38,9	52,6	37,9	52,4
Gennemsnit . . .	25,1	37,3	27,3	40,8	29,5	45,8	30,9	48,4	33,0	52,8
Rodfrugter	Tørstof	Roer	Tørstof	Roer	Tørstof	Roer	Tørstof	Roer	Tørstof	Roer
Runkelroer 1912	43,8	296	71,1	533	82,9	645	82,8	611	93,3	733
— 1913	43,2	334	60,0	525	79,7	683	86,0	700	85,6	731
— 1914	54,4	411	75,3	615	90,1	762	93,5	761	96,2	799
Kaalroer 1913	73,0	556	86,9	668	91,9	739	105,1	839	99,9	812
— 1914	53,9	458	63,8	547	67,3	575	69,5	595	69,3	598
Kartofler 1914	24,6	106	(26,0)	(120)	26,5	127	28,4	136	27,2	130
Gennemsnit . . .	48,8	360	63,9	501	72,9	589	77,6	607	78,6	634

der paa Grund af Angreb af Jordlopper, Kaalfluelarver og Kaalmøllarver kun gav et ringe Udbytte.

Iøvrigt skal fremhæves, at der er godt Udslag for den tilførte Gødning, og at Udslaget er størst til Rodfrugter.

I Sammenligning med ugødet er Merudbyttet i Gennemsnit til:

Korn for $\frac{1}{2}$ Dagrenovation	2,2 hkg	Kærne	3,5 hkg	Halm
— $\frac{1}{1}$ —	4,4	—	8,5	—
— $\frac{1}{1}$ Staldgødning	5,8	—	11,1	—
— Kunstgødning	7,0	—	15,5	— og til
Rodfrugter for $\frac{1}{2}$ Dagrenovation	15,1 hkg	Tørstof	141 hkg	Roer
— $\frac{1}{1}$ —	24,1	—	229	—
— $\frac{1}{1}$ Staldgødning	28,8	—	247	—
Kunstgødning	29,8	—	274 hkg	Kartofler

Medens der gennemgaaende er opnaaet størst Merudbytte ved Anvendelse af Kunstgødning, bør dog bemærkes, at Havren i 1913 har givet 1 hkg Kærne mere efter Staldgødning end efter Kunstgødning, og at saa vel Runkelroerne i 1913 som Kaalroerne 1913 og 1914 og Kartofflerne i 1914 har givet henholdsvis 0,4, 5,2, 0,2 og 1,2 hkg Tørstof mere efter Staldgødning end efter Kunstgødning.

Dagrenovationsgødningen har helt igennem givet et lavere Merudbytte end Staldgødningen, hvormed den er sammenlignet.

Gødningernes Eftervirkning er undersøgt i 2rd. Byg og 6rd. Byg samt i Kløver og Græs; i sidstnævnte er Undersøgelsen fortsat gennem 2 Aar, altsaa baade til en 1. Aars og en 2. Aars Mark med Kløver og Græs.

Resultaterne er opført i Tabel 7.

Heraf vil ses, at Afgrøderne er meget smaa i 1914, hidrørende fra den tørre Sommer, som vi da havde, men det vil af Tallene tillige fremgaa, at Merudbyttet for den tilførte Gødning desuagtet er ret betydeligt. I Gennemsnit udgør Merudbyttet til Vaarsæd pr. ha for

$\frac{1}{2}$ Dagrenovation	2,5 hkg	Kærne	2,8 hkg	Halm
$\frac{1}{1}$ —	4,0	—	5,4	—
$\frac{1}{1}$ Staldgødning	6,8	—	7,0	—
Kunstgødning	4,5	—	5,7	—

I Græsmarken har Staldgødningen i Sammenligning med ugødet givet et Merudbytte af 5,5 hkg Hø pr. ha, Kunstgødningen

Tabel 7. Forsøg vedrørende Eftervirkning af Dagrenovation fra København 1912—14; hkg pr. ha.

Afgroede	Ugødet		$\frac{1}{2}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Staldgødning		Kunstgødning	
	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm
2rd. Byg 1913 (eft. Runkelr.)	30,8	28,6	33,3	32,7	36,3	36,5	37,6	37,7	35,1	37,0
2rd. Byg 1914 (eft. Kaalroer)	7,0	10,2	10,4	12,9	13,2	15,6	15,5	16,8	12,9	16,1
6rd. Byg 1914 (eft. Runkelr.)	3,9	6,3	5,5	7,8	6,9	9,2	8,9	11,5	7,1	9,1
Gennemsnit .	13,9	15,0	16,4	17,8	18,8	20,4	20,7	22,0	18,4	20,7
Kløver-Græs	Hø-vægt	Grøn-vægt	Hø-vægt	Grøn-vægt	Hø-vægt	Grøn-vægt	Hø-vægt	Grøn-vægt	Hø-vægt	Grøn-vægt
1.AarsKløver-Græs 1913..	73,7	221	73,6	217	72,8	216	81,1	237	73,8	218
2.AarsKløver-Græs 1914..	57,8	194	56,6	192	54,8	189	60,8	202	59,9	204
Gennemsnit .	65,5	208	65,1	205	63,8	203	71,0	220	66,9	211

1,4 hkg Hø, medens Dagrenovationen her ingen positiv Eftervirkning har vist.

Af foranstaaende Redegørelse vil ses, at Dagrenovationsgødning fra Paris og København paa det nærmeste forholder sig ens, hvad der ogsaa var Grund til at vente i Henhold til den kemiske Analyse.

For at gøre Gennemsnitstallene i det her omhandlede Forsøgsmateriale saa paalidelige som muligt, er i det følgende Resultaterne fra alle Forsøgsaar 1911—14 slaaede sammen. Saaledes indeholder Tabel 8 Resultater fra Forsøg for hver enkelt Kornart og for hvert Aar samt Gennemsnitsudbyttet fra Forsøg med Rodfrugter 1912—14.

Sammenstilles alle Afgroeder, hvori Eftervirkningen er prøvet, saaledes som det er gjort i Tabel 9, vil det ses, at ogsaa her er Udbyttet stigende med Gødningsmængden til Forfrugten. Medens ugødet har givet 21,8 hkg Kærne og 27,1 hkg Halm, er begge forøget med godt 1 hkg hver for $\frac{1}{2}$ Mængde Dagrenovation og med ca. 3 hkg for $\frac{1}{1}$ Mængde. Hvor der er brugt Staldgødning, er Ef-

Tabel 8. Resultater fra Forsøg med Dagrenovation 1911—1914
hkg pr. ha.

Kornarter	Ugødet		$\frac{1}{2}$ Dag- renovation		$\frac{1}{1}$ Dag- renovation		$\frac{1}{1}$ Stald- gødning		Kunstgødning	
	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm
Rug 1913	17,6	28,4	21,0	33,3	23,6	38,2	26,2	45,3	27,2	46,6
do. 1914	20,5	38,0	23,7	45,1	27,3	52,2	29,7	59,3	34,0	69,3
Hvede 1911	37,2	49,6	(39,1)	(51,7)	40,7	53,8	42,8	58,2	42,2	60,1
2rd. Byg 1911	16,4	22,6	19,6	26,9	22,6	31,4	20,7	31,6	24,3	33,2
6rd. Byg 1912	27,6	34,7	28,7	33,1	30,0	38,3	30,7	36,3	34,1	45,2
Havre 1911	17,4	42,6	20,3	48,0	20,9	50,6	21,2	51,3	20,7	53,6
do. 1912	27,1	45,9	27,0	44,8	28,9	47,4	28,9	48,4	31,8	50,5
do. 1913	32,6	39,3	36,0	47,5	37,6	52,7	38,9	52,6	37,9	52,4
Gennemsnit .	24,6	37,6	26,9	41,3	29,0	45,6	29,9	47,9	31,5	51,4
Merudbytte .	—	—	2,3	3,7	4,4	8,0	5,3	10,3	6,9	13,8
Rodfrugter . .	Tørst.	Roer	Tørst.	Roer	Tørst.	Roer	Tørst.	Roer	Tørst.	Roer
Gns. 1912—14 (se Tab. 6) .	48,8	360	63,9	501	72,9	589	77,6	607	78,6	634
Merudbytte .	—	—	15,1	141	24,1	229	28,8	247	29,8	274

tervirkningen større, og dette er især fremtrædende i Græsmarks-afgrøderne, hvor Merudbyttet er godt 6 hkg Hø pr. ha, medens de øvrige Gødninger i disse Afgrøder har vist ringe Eftervirkning.

I Tabel 10 er foretaget en Sammenstilling af de enkelte Kornarter og Rodfrugtformer for sig, og Udbyttet pr. ha er angivet ved Forholdstal saaledes, at Udbyttet af de ugødede Parceller er sat til 100.

Det ses her, at der i Rug, 2rd. Byg og Havre er større Udslag for Gødningen end i Hvede og 6rd. Byg, hvilket delvis skyldes Afgrødernes Plads i Sædskiftet. Hveden og 6rd. Bygget følger efter Renbrak, Rugen kommer derimod i begge Aar efter Vaarsæd og 2rd. Bygget efter Rug (se Tabel 3).

For Rodfrugternes Vedkommende ses, at Runkelroerne nok saa meget som Kaalroerne paaskønner den tilførte Gødning, og at Udbyttet baade i disse og i Kartoflerne er størst efter Staldgødning. Tørstofudbyttet stiger noget mindre end Udbyttet af Roer hidrørende fra, at Tørstofprocenten synker, naar Roemassen stiger.

Tabel 9. Forsøg over Eftervirkningen af Dagrenovation
1912—14. hkg pr. ha.

Kornarter	Ugødet		$\frac{1}{2}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Staldgødning		Kunstgødning	
	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm
Havre (efter Byg) 1912 ..	25,1	40,7	24,2	38,3	24,8	40,2	27,0	44,3	25,4	40,0
do. (efter Hvidkaal) 1912	35,3	47,7	35,4	49,9	37,2	53,3	39,2	56,1	37,1	52,5
6rd. Byg (efter Hvede) 1913	28,6	28,8	28,5	29,0	28,4	29,2	29,9	29,4	27,5	28,6
do. (efter Roer) 1914	3,9	6,8	5,5	7,8	6,9	9,2	8,9	11,5	7,1	9,1
2rd. Byg (efter Roer) 1913	30,8	28,6	33,3	32,7	36,3	36,5	37,6	37,7	35,1	37,0
do. (eft. Kaalroer) 1914	7,0	10,2	10,4	12,9	13,2	15,6	15,5	16,8	12,9	16,1
Gennemsnit	21,8	27,1	22,9	28,4	24,5	30,7	26,4	32,6	24,2	30,7
Merudbytte	—	—	1,1	1,8	2,7	3,6	4,6	5,5	2,4	3,6
Kløver og Græs	Hø	Grøn-vægt	Hø	Grøn-vægt	Hø	Grøn-vægt	Hø	Grøn-vægt	Hø	Grøn-vægt
1. Aars Kløver og Græs 1912	50,4	152	54,0	170	56,4	176	58,6	180	50,9	156
do. 1913	73,7	221	73,6	217	72,8	216	81,1	237	73,8	218
2. Aars do. 1914	57,3	194	56,6	192	54,8	189	60,8	202	59,9	204
Gennemsnit	60,5	189	61,4	193	61,3	194	66,8	206	61,5	193
Merudbytte	—	—	0,9	4	0,8	5	6,3	17	1,0	4

Tabel 10. Forsøg med Dagrenovation 1911—1914.
Forholdstal for Gennemsnitsudbyttet af Kornarter og Rodfrugter.

Kornarter	Antal Aar eller Marker	Ugødet		$\frac{1}{2}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Dagrenovation		$\frac{1}{1}$ Staldgødning		Kunstgødning	
		Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm	Kærne	Halm
Rug 1913—14	2	100	100	117	118	134	136	147	158	160	175
Hvede 1912	1	100	100	105	104	109	108	115	117	113	121
Havre 1911—13 ..	3	100	100	108	110	113	118	116	119	117	123
6rd. Byg 1912	1	100	100	104	95	108	110	111	105	124	130
2rd. Byg 1911	1	100	100	119	119	138	139	126	140	148	147
Rodfrugter		Tørstof	Roer	Tørstof	Roer	Tørstof	Roer	Tørstof	Roer	Tørstof	Roer
Runkelroer 1912-14	3	100	100	146	161	178	201	186	199	195	217
Kaalroer 1913-14..	2	100	100	119	120	125	130	137	141	133	139
Kartofler 1914	1	100	100	106	113	108	120	115	128	111	123
Hvidkaal 1911	1	100	100	—	111	—	114	—	113	—	117

For lettere at overse Gødningernes Virkning paa de forskelligartede Afgrøder, som har været benyttet i Forsøget, er Udbyttet omregnet til Foderenheder (F.-E.) efter den sædvanlige Skala, hvor 1 F.-E. regnes lig med 1 kg Korn, Roetørstof og Kartoffeltørstof, 2,5 kg Hø og 5 kg Halm. Resultatet er sammenstillet i Tabel 11, der ogsaa omfatter Gødningernes Eftervirkning, og

Tabel 11. Afgrøder i Foder-Enheder fra Forsøg med Dagrenovation 1911—1914

Afgrøde	Antal Aar eller Marker	Ugødet	$\frac{1}{2}$ Dagrenovation	$\frac{1}{1}$ Dagrenovation	$\frac{1}{1}$ Staldgødning	Kunstgødning
		Antal Foder-Enheder pr. ha				
Rug	2	2570	3020	3450	3850	4120
Hvede	1	4710	4940	5150	5440	5420
Byg	2	2770	3020	3330	3250	3700
Havre	3	3420	3720	3910	3990	4050
Runkelroer .	3	4710	6880	8390	8740	9170
Kaalroer	2	6350	7540	7960	8730	8460
Kartofler	1	2460	2600	2650	2840	2720
Gennemsnit af alle Marker	14	3924	4750	5299	5581	5740
Forsøg vedrørende Eftervirkning 1912—14						
Byg	4	2128	2358	2573	2778	2518
Havre	2	3900	3860	4040	4310	4060
Kløver o. Græs	3	2420	2460	2450	2670	2460
Gennemsnit af alle Marker	9	2619	2726	2858	3082	2841

hvoraf ses, at der paa en enkelt Undtagelse nær, nemlig i Eftervirkningen i Havre for $\frac{1}{2}$ Dagrenovation, er positivt Udslag for Gødningen. Merudbyttet, som er opnaaet ved den anvendte Gødning, fremgaar af omstaaende Oversigt (Tabel 12).

Det vil af denne Oversigt ses, at Udbyttet for direkte tilført Gødning stiger ret jævnt fra 3924 F.-E. efter ugødet til 5740 efter Kunstgødning. Merudbyttet imod ugødet er for $\frac{1}{2}$ Dagrenovation 826 F.-E. stigende til 1816 for Kunstgødning.

I Forsøget vedrørende Gødningernes Eftervirkning er Stald-

Tabel 12. Aarligt Middeludbytte af samtlige Afgrøder i Forsøg med Dagrenovation 1911—14. Foderenheder pr. ha.

	Gødningen udført direkte	Merudbytte mod ugødet	Gødningens Eftervirkning	Merudbytte mod ugødet
Ugødet	3924	—	2619	—
$\frac{1}{2}$ Dagrenovation	4750	826	2726	107
$\frac{1}{1}$ do.	5299	1375	2858	239
Staldgødning	5581	1657	3082	463
Kunstgødning	5740	1816	2841	222

Det samlede Merudbytte i Foderenheder pr. ha har altsaa i Gennemsnit været:

	Ialt F.-E.	F.-E. pr. 1000 kg Gødning	Forholdstal
$\frac{1}{2}$ Dagrenovation ..	826 + 107 = 933	53	73
$\frac{1}{1}$ do. ..	1375 + 239 = 1614	46	63
Staldgødning	1657 + 463 = 2120	73	100
Kunstgødning	1816 + 222 = 2038	70 *)	96

gødningens Merudbytte omtrent dobbelt saa stort som den tilsvarende ($\frac{1}{1}$) Mængde Dagrenovation, nemlig 463 for Staldgødning imod 239 for Dagrenovation. Kunstgødningens Eftervirkning er betydelig mindre end Staldgødningens, men omtrent af samme Størrelse som Dagrenovationens. Lægges de anførte Merudbytter sammen, faas som Resultat, at de her prøvede Gødninger og Gødningsmængder har forøget Udbyttet med henholdsvis 933, 1614, 2120 og 2038 F.-E. pr. ha aarlig.

Det maa imidlertid her erindres, at der, som vist i Tabel 2, ikke er anvendt lige store Gødningsmængder og ej heller lige store Mængder af Værdistoffer.

Foretages paa Grundlag af de udførte kemiske Analyser (Tabel 1) en Beregning over, hvor meget Kvælstof, Fosforsyre og Kali der er tilført med de anvendte Gødninger og Gødningsmængder aarlig, fremkommer følgende Resultat:

Staldgødningen indeholdt i Gens. 0,51 pCt. Kvælst., 0,39 Fosfors., 0,27 pCt. Kali
Dagrenovationen — — 0,43 — 0,58 — 0,14 —

$$*) \frac{2038 \times 73}{2120} = 70$$

Af Tabel 2 vil ses, at der i Gennemsnit aarlig er tilført 29157 kg Staldgødning og henholdsvis 17745 ($\frac{1}{2}$) og 35147 kg ($\frac{1}{1}$) Dagrenovation pr. ha. Af Kunstgødning er aarlig anvendt 268 kg Chilisalpeter, 275 kg 18 % Superfosfat og 183 kg 37 % Kaligødning pr. ha. Herefter er i Gennemsnit aarlig anvendt med

$\frac{1}{2}$ Dagrenovation	76 kg	Kvælstof,	94 kg	Fosforsyre,	25 kg	Kali pr. ha
$\frac{1}{1}$ do.	151	—	186	—	49	—
Staldgødning	149	—	114	—	79	—
Kunstgødning	40	—	50	—	68	—

Medens der saaledes paa det nærmeste er tilført lige store Mængder Kvælstof med $\frac{1}{1}$ Dagrenovation og med Staldgødningen og omtrent halvt saa meget Kvælstof med $\frac{1}{2}$ Dagrenovation, er der med Kunstgødningen kun tilført lidt over $\frac{1}{4}$ af den Kvælstofmængde, som de to første har indeholdt. Fosforsyremængden er ligeledes betydelig mindre i Kunstgødningen, og kun Mængden af Kali nærmer sig de andre Gødningers Indhold heraf.

Uden iøvrigt at komme nærmere ind paa, hvor meget Kvælstof, Fosforsyre og Kali der bortføres med Afgrøderne, skal dog nævnes, at disse indeholder betydeligt mere af de paagældende Plantenæringsstoffer end den tilførte Kunstgødning.

Forsøget viser alligevel, at hvor Gødningerne er direkte tilført, er Afgrøderne gennemgaaende størst efter Kunstgødning; tages 1 Aars Eftervirkning med, kommer Udbyttet efter Staldgødning en Ubetydelighed højere end efter Kunstgødning.

Omregnes Merudbyttet til at gælde pr. 1000 kg Gødning som foretaget i Tabel 12, vil ses, at Staldgødningen har givet 73, $\frac{1}{1}$ Dagrenovation 46 og $\frac{1}{2}$ do. 53 F.-E. pr. ha aarlig mere end ugødet. Beregnes det Merudbytte, Kunstgødningen har givet, ikke pr. 1000 kg, men i Forhold til de andre Gødningers Merudbytte, faas 70 F.-E. pr. 1000 kg Staldgødningsværdi, hvormed ikke er bestemt noget om, i hvilket Værdiforhold Kunstgødningens og Staldgødningens Plantenæringsstoffer staar til hinanden, men kun, at den anvendte Mængde Kunstgødning giver 70 F.-E., naar 1000 kg Staldgødning giver 73 F.-E. pr. ha aarlig. Udtrykkes Merudbyttet i Procent, faas for Staldgødningen 100, $\frac{1}{1}$ Dagrenovation 63, $\frac{1}{2}$ do. 73.

Vil man paa Grundlag af de indvundne Forsøgsresultater som sædvanlig udregne et Værdiforhold mellem de anvendte Gød-

ninger, skal først fremhæves, at det korte Aaremaal, i hvilket Forsøget er udført, nødvendigvis gør de saaledes fundne Talstørrelser usikre, hvortil kommer, at Jordbundsforhold, Vejrlig, Plantearter m. m. altid paavirker Gødningernes Virkning; men dertil skal yderligere føjes, at Gødningernes beregnede Værdi i høj Grad veksler efter, hvilket Udgangspunkt der vælges.

En ofte benyttet Fremgangsmaade ved Bestemmelse af forskellige Gødningers Værdi er at beregne Merudbyttets Værdi. Sættes 1 (kg) Foderenhed til 10 Øre, faas i Henhold til Tabel 12, at

$\frac{1}{2}$ Dagrenovation har givet et Merudbytte			
af 53 F.-E.	à 10 Øre =	5,80 Kr. pr. 1000 kg Gødning	
$\frac{1}{1}$ Dagrenovation har givet et Merudbytte			
af 46 F.-E.	à 10 Øre =	4,00 Kr.	— —
Staldgødning har givet et Merudbytte			
af 73 F.-E.	à 10 Øre =	7,80 Kr.	— —
Kunstgødning har givet et Merudbytte			
af 70 F.-E.	à 10 Øre =	7,00 Kr. for en forholdsmæssig	
		Mængde Kunstgødning.	

Betales 1000 kg Staldgødning eller Dagrenovation med disse Priser, naar de er udbragt paa Marken, og de indvundne Foderenheder med 10 Øre for hver, kan siges, at Landmanden hverken har Fortjeneste eller Tab af at benytte Gødningen, men dog noget ekstra Arbejde med at transportere Gødningen ud og den forøgede Mængde Foderenheder hjem. Saa høj en Pris maa Gødningen derfor ikke koste, hvis Merudbyttets Værdi ikke forandres, men dette gælder forøvrigt overalt, at Gødningens Pris bør være lavere end det Beløb, hvortil Merudbyttet kan udbringes.

Man kan ogsaa beregne Gødningernes Værdi paa Grundlag af Merudbyttet, men ud fra den Pris, der er betalt for Kunstgødningen. Regnes Chilisalpeteret til 20 Kr., 18 % Superfosfat til 6 Kr. og 37 % Kaligødning til 12 Kr. pr. Sæk à 100 kg, vil den samlede Udgift til Kunstgødning aarlig blive:

268 kg Chilisalpeter	à 20 Øre =	53,60 Kr.
275 — 18 pCt. Superfosfat..	à 6 — =	16,50 —
183 — 37 pCt. Kaligødning .	à 12 — =	21,96 —

92,06 Kr. pr. ha

Kunstgødning. Merudb. har været	2038 F.-E., dens Pris	92,06 Kr. aarlig
$\frac{1}{2}$ Dagrenov. do. —	933 — dens Værdi derfor	42,15 — —
$\frac{1}{1}$ do do. —	1614 — —	72,91 — —
Staldgødning. do. —	2120 — —	95,76 — —

Med $\frac{1}{2}$ Dagrenov. er brugt 17745 kg til 42,15 Kr. = 2,38 Kr. pr. 1000 kg	
— $\frac{1}{1}$ do. — 35147 — 72,91 — = 2,07 — —	
— Staldgødning — 29157 — 95,76 — = 3,28 — —	
— Kunstgød. do. $\left\{ \begin{array}{l} 268 \text{ kg Chls.} \\ 275 - 18 \text{ pCt. Spf.} \\ 183 - 37 \text{ pCt. Klg.} \end{array} \right\}$ til 92,06 Kr. = 3,15 $\left\{ \begin{array}{l} \text{for } 9,2 \text{ kg Chls.} \\ - 9,4 - \text{ Spf.} \\ - 6,88 - \text{ Klg.} \end{array} \right.$	

Efter denne Beregningsmaade bliver Gødningernes Værdi kun ca. halvt saa stor som ved den forrige, hvor Merudbyttet blev sat til en bestemt, om end lav Pris.

Som foran nævnt vil den Pris, man saaledes kommer til, være forskellig, eftersom der vælges det ene eller det andet Udgangspunkt, ligesom den Pris, en Landmand i det hele kan være tjent med at betale for en saa fyldende Gødning som Dagrenovation eller Staldgødning, i høj Grad er afhængig af de Transportomkostninger, som løber paa, inden Gødningen er udbragt paa Marken. Hovedvægten maa derfor ikke saa meget lægges paa Gødningernes absolute (beregnete) Pris som paa deres indbyrdes Prisforhold. Vil man bestemme dette Prisforhold paa Grundlag af det Merudbytte, som Gødningen har givet i Sammenligning med ugødet, viser Forsøget, at i Gennemsnit af alle Afgrøder i 1911—14 har

			Forholdstal
1000 kg Staldgødning givet i Merudbytte	73 Foder Enheder	=	100
1000 - $\frac{1}{2}$ Dagrenovation	— 53 —	=	73
1000 - $\frac{1}{1}$ do.	— 46 —	=	63

I denne Forbindelse skal anføres, at den benyttede Staldgødning har været en godt lagret og vel blandet Gødning, der hovedsagelig har bestaaet af Kogødning, men med iblandet Heste- og Svinegødning.

Der er herefter Grund til at udtale,

- 1) at den i Forsøget anvendte Dagrenovation fra København til Kornarter og til Rodfrugter i Gennemsnit har givet et Merudbytte, der udgør 63 % af det Merudbytte, som Staldgødningen har givet i samme Forsøg;
- 2) at Dagrenovationen behandlet som her fremtræder som en ensartet, støvfri og let behandlelig Gødning uden ubehagelig Lugt, og

- 3) at Dagrenovationen er i Besiddelse af en ret stærk varmegivende Evne og derfor foruden i Landbruget vil kunne finde Anvendelse i Øjemed, der betinger nogen Varm udvikling, f. Eks. i Mistbænke, Varmebede o. lign.

